

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Планираним изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (у наставку: Закон) наставља се процес нормативног уређивања области пензијског и инвалидског осигурања, који је започет 2001. године. Основни циљ свих промена је прилагођавање обавезног пензијског и инвалидског осигурања, као најважнијег дела пензијског система, демографским променама (пре свега, процесу старења становништва), економским околностима, али и са стратешким опредељењем државе за успостављање модерне и ефикасне администрације.

1. На кога ће и како ће највероватније утицати решења у Закону

Изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, предлаже се усклађивање система пензијског и инвалидског осигурања са прописима о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, тако што се утврђује да је пензијско и инвалидско осигурање у Републици Србији обавезно, а да пензијски систем у нашој земљи чине и добровољни пензијски фондови и пензијски планови који се уређују посебним законом.

Поред тога, овим законом се уређује статус лица које на територији Србије раде за страног послодавца који нема регистровано представништво у нашој земљи. Такође, врши се усклађивање Закона о ПИО са одредбама прописа који уређују питања пореза на доходак грађана, доприноса за обавезно социјално осигурање, као и предложених измена Уредбе о јединственој пријави на обавезно социјално осигурање. У вези са наведеним, решавају се и проблеми приликом остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања лица која обављају пољопривредну делатност у својству предузетника.

Овим законом се врши усаглашавање са одредбом члана 62. став 5. Устава, у погледу изједначавања ванбрачне заједнице са браком у вези са остваривањем права на породичну пензију.

Решава се проблем утврђивања стажа осигурања када се допринос плаћа по истеку рока утврђеног законом, тако што се у стаж осигурања утврђује време на које се уплата доприноса односи, тако што се износ доприноса доводи у однос са најнижом месечном основицом важећом у моменту уплате доприноса.

Предложени закон допринеће побољшању стандарда корисника пензија, усклађивањем пензија применом тзв. „швајцарског модела”, односно 50% са кретањем потрошачких цена и 50% са кретањем просечне зараде у Републици у претходној години.

У делу остваривања права на старосну, превремену старосну пензију, предложеним изменама се омогућује равноправан положај лица која у складу са законом обављају привремене и повремене послове, као и лица која у складу са законом обављају привремене и повремене послове преко омладинских задруга, и осигураника који су изабрана, именована или постављена лица, као и лица која су хранитељи, са осталим осигураницима.

Исплата и висина накнаде погребних трошкова уређује се посебним поглављем, односно брише се као право из пензијског и инвалидског осигурања за случај смрти, јер суштински не припада ни осигуранику ни кориснику права из пензијског и инвалидског осигурања, већ лицу које је сносило трошкове сахране.

2. *Какве трошкове ће примена Закона створити грађанима и привреди*

Законом је предвиђено да се почев од 2020. године пензије усклађују према тзв. швајцарској формули, тј. да се проценат усклађивања висине пензија добија према формули која обухвата 50% од раста зарада у претходној години и 50% од раста потрошачких цена у истом периоду. Тиме ће се обезбедити следеће:

- јасан и предвидљив начин усклађивања висине пензија,
- да раст пензија буду у одређеној мери везан за раст зарада,
- повећање реалне вредности пензија, а тиме и стандарда пензионера,
- очување финансијске стабилности и одрживог начина финансирања исплата пензија и других права из пензијског и инвалидског осигурања.

Уз претпостављени стабилни раст БДП-а од 4% годишње, кретање инфлације и зараде у складу са Фискалном стратегијом, процењени су следећи ефекти предложених измена прописа:

	2019	2020	2021	2022	2023
Процењени реални раст БДП-а	3,5%	4%	4%	4%	4%
Инфлација	1,5%	1,9%	2,4%	2,8%	3%
Номинални раст зарада	8,8%	8,0%	5,5%	5,9%	6,1%
Реални раст зарада	7,2%	6,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Расходи за нето пензије (у милионима динара)	550.870	578.211	607.818	632.583	661.870
Учешће расхода у БДП-у	10,2%	9,9%	9,7%	9,4%	9,2%
Процењени проценат усклађивања пензија	-	5,13%	4,96%	3,94%	4,34%

Дакле, предложеним изменама обезбеђује се стабилан раст пензија, реални раст стандарда корисника пензија, уз истовремени благи пад учешћа расхода за пензије у БДП-у, што води унапређењу финансијске стабилности у земљи.

3. *Да ли су позитивне последице доношења Закона такве да оправдавају трошкове које ће он стварати*

Предложеним изменама обезбеђује се стабилан раст пензија, реални раст стандарда корисника пензија, уз истовремени благи пад учешћа расхода за пензије у БДП-у, што води унапређењу финансијске стабилности у земљи.

4. *Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција*

Позитивни ефекти измена и допуна Закона доприносе унапређењу економског окружења чиме се олакшава отварање нових и ефикасније пословање постојећих привредних субјеката.

5. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону

Овај закон је представљен у поступку јавне расправе у 7 градова и биће достављен на мишљење надлежним министарствима и другим надлежним органима.

6. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања надлежно је за спровођење Закона, за његову уједначену примену на територији Републике, као и за давање мишљења о његовој примени.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, као надлежан за спровођење пензијског и инвалидског осигурања, ће прилагодити своје активности измењеним законским одредбама.